

10 Φεβρουαρίου 2013

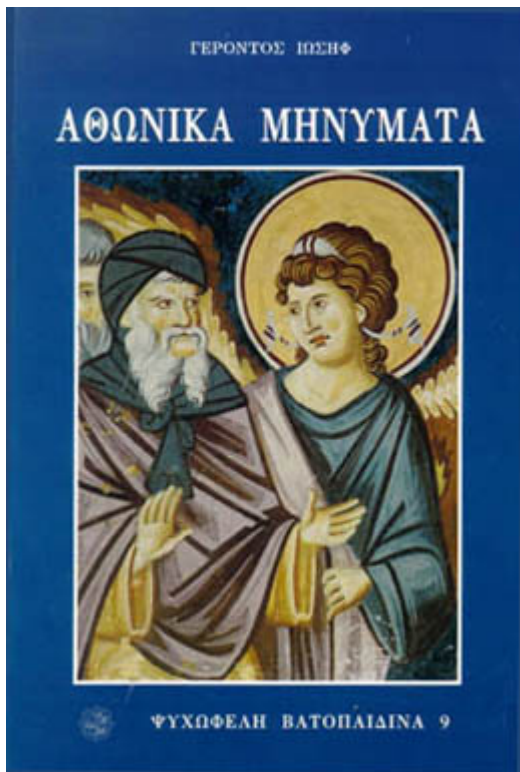
Περί της έν Χριστώ αναστροφής

/ Γέροντας Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

Εμείς διά πίστεως βαδίζουμε και όχι δι' είδους, όπως πάντοτε τονίζουμε. Καί, παρούσης της πίστεως, φυσικά δεν χρειάζεται κάτι άλλο. Παρ' όλα αυτά δεν καταργείται η δύναμη της γνώσεως και της λογικής η οποία πηγάζει από την ανθρώπινη προσωπικότητα. Τώρα αυτό πού υπενθυμίζω είναι για να δώσω βαρύτητα στο θέμα της έν Χριστώ αναστροφής, η οποία εξαρτάται από τον δικό μας έλεγχο. Γι' αυτό βλέπετε, πέραν των όσων η Γραφή μας παραγγέλλει, τα όποια ανήκουν στην μεταφυσική και ενεργούνται διά της πίστεως, μας λέει ο Παύλος να προσέξωμε και το θέμα της αναστροφής.

«Όσα εστίν αληθή, όσα δίκαια, όσα αγνά, όσα προσφιλή, όσα εύφημα, εί τις αρετή και εί τις έπαινος, ταύτα λογίζεσθε» και τα τόσα άλλα τα όποια υπάγονται στον κώδικα της αναστροφής της περιεκτικής ηθικής. Άρα, αναπολόγητος καθίσταται ο άνθρωπος όταν προβάλλει προφάσεις ότι δήθεν τα αγνοεί, διότι δεν τα διδάχθηκε. Έχει δύναμη η φύση μας, από απόψεως της λογικής ικανότητας της, να επιλέξη και να προτίμηση· και είναι τούτο πού αναφέρει ο Παύλος, όταν κάνη την ανατομία του «κατ' ενέργειαν νόμου της αμαρτίας», ο όποιος αναφέρει κάτι σχετικό πού είναι πάρα πολύ για 'μάς βοηθητικό. Είναι το έξης: Φυσικά δεν θα πω απόλυτα το κείμενο αλλά το νόημα. «Εγώ αποφασίζω μόνος μου και επιλέγω την τροπή μου προς το καλό και το προτιμώ και το προγραμματίζω- όταν αποφασίσω να το βάλω σε ενέργεια, τότε βλέπω εντός μου άλλον νόμον «άντιστρα-τευόμενον τώ νόμω του νοός μου» και πείθοντα με «6 ού θέλω κακόν τούτο πράσσω» και «ο θέλω καλόν ούχ ευρίσκω». Εδώ μας παριστάνει την δύναμη της επιλογής, την δύναμη της ελευθερίας πού έχει ο άνθρωπος, ούτως ώστε να επιλέγη το καλό· και όχι μόνο να το επιλέγη, αλλά και να επιμένη στην κατάκτηση του μαχόμενος με τις αντίθετες δυνάμεις. Τούτο το τονίζω και πάλι, γιατί η αναστροφή, ιδίως στις σημερινές μέρες, για μας είναι ένας από τους απαραίτητους παράγοντες, για τον εξής λόγο: Επειδή «Χριστού εύωδία έσμέν τω Θεώ», όπως λέει ο Παύλος «καί έν τοις σωζομένοις και έν τοις όιπολλυμένοις, όίς μέν όσμή θανάτου είς θάνατον, οΤις δε όσμή ζωής είς ζωήν».

Αυτό σήμερα ισχύει περισσότερο από κάθε άλλη φορά, επειδή βλέπετε η αλήθεια, η πραγματικότητα έχει πολύ άμαυ-ρωθή και η πλάνη έχει επικρατήσει. Εμείς, οι αριθμητικά ελάχιστοι πιστοί, είμαστε υποχρεωμένοι να σηκώ-νωμε τον σταυρό της υπόλοιπης ανθρωπότητας. Διότι δεν είναι δυνατόν να επανέλθη ο Θεός Λόγος και να επαναλάβη το δράμα της κενώσεως Του. Αυτό απαξ έγινε. Συνεχίζεται μέσω των μελών της Εκκλησίας πού είμαστε εμείς. Οι σημερινοί άνθρωποι, πού στην πλειοψηφία δυστυχώς πλανούνται, πρέπει κάτι να δουν. Και ιδίως σήμερα πού πλήθυναν τα λόγια, ο κόσμος τα έχει όλα αηδιάσει και ζητάει αποδείξεις. Άρα πάντοτε είναι επωφελής η ηθική προσεκτική ζωή από μέρους μας. Τώρα όμως επιβάλλεται περισσότερο, γιατί με τον τρόπο αυτό εκπληρώνουμε την αποστολή μας. «Πορευθέντες, λέει ο Ιησούς μας, μαθητεύσατε πάντα τα έθνη». Πού θα πορευθούμε σήμερα να πάμε να βρούμε τα έθνη και να τα διδάξωμε με την γλώσσα; Τώρα και με τη γλώσσα άκούουν και με τα τηλεοπτικά μέσα πληροφορούνται και με τις τηλεοράσεις βλέπουν, αλλά δεν φτάνει αυτό. Εκείνο πού χρειάζεται να γίνη είναι να δουν σήμερα οι άνθρωποι έφηρμοσμένο πρακτικά το ευαγγέλιο. Δεν θα το δουν πουθενά, παρά μόνο στους πιστούς χριστιανούς. Άληθινοί πιστοί στην πραγματικότητα σήμερα είναι ιδιαίτερα οι μοναχοί. Διότι, σαν κατ' έξαιρεσιν επιλεγμένοι σ' αυτόν ακριβώς τον σκοπό, στο να ακολουθήσουν τον Ιησού μας, είναι η μόνη μερίδα πού της παρέχονται οι προϋποθέσεις στο να πετύχη περισσότερο την εφαρμογή του ευαγγελίου.

Γι' αυτό σήμερα, όπως και άλλοτε σας έχω ενθυμήσει, είναι επάναγκες αυτό, με την καλή αναστροφή την οποία είμαστε υποχρεωμένοι να κρατούμε και μάλιστα

χωρίς ιδιαίτερο κόπο, διότι ακριβώς το θέμα της συμπεριφοράς είναι καθήκον. Κρατούντες το καθήκον αυτό, ταυτόχρονα επιτελούμε και ένα τεράστιο έργο αποστολής, διότι δίνουμε αφορμές σ' εκείνους πού ζητούν να γνωρίσουν, ότι πράγματι ο Ιησούς Χριστός και παλαιά και τώρα, και χθες, και σήμερα, και αύριο, είναι ο ίδιος. Απόδειξη ότι και σήμερα ακόμη, στον κυκεώνα αυτόν της αρνήσεως, έχει πιστούς οπαδούς και άρα το ευαγγέλιο δεν είναι μυθοπλαστία, ούτε ανθρώπινο κατασκεύασμα, ούτε σύστημα κοινωνικό, αλλά είναι η αιώνια αποκάλυψη του Θεού πού πάντοτε ευρίσκεται έφηρμοσμένη.

Το θέμα της αναστροφής μπορεί και μόνο η λογική να το παραστήση, να το επιλέξη, να το προβάλη και να το τελείωση. Εμείς όμως ποτέ δεν μένομε μόνοι με την προαίρεση και την λογική. Μαζί μας είναι η θεία Χάρις πού τόσες φορές έχομε γευθεί. Σ' αυτό επιμένω, διότι παρακολουθώ καμμιά φορά να προκαλήται κάποιος πνευματικός νυσταγμός. Αυτός ο νυσταγμός είναι κατακριτέος και δεν επιτρέπεται, επειδή με την καλήν μας αναστροφή μπορούμε να προβάλωμε το ευαγγέλιο και να ώφελήσωμε τον πλησίον μας. Με την ράθυμη όμως ζωή μας, παραβιάζεται η καλή αναστροφή και μπορούμε να βλάψωμε. Παρ' όλο πού δεν υπάρχει θέμα τέτοιο κατά την λογικήν, έν τούτοις, οι ασθενείς το βρίσκουν ως πρόφαση.

Όταν κάποτε χαριεντιζόταν ο Μέγας Αντώνιος με τους μαθητές του, παρερμηνεύθη από έναν περαστικό κυνηγό. Θέλοντας να θεραπεύση τον λογισμό του ο Άγιος έκαμε εκείνο το παιχνίδι με το τόξο, όπως θα θυμάστε. Έβαλε τον κυνηγό να βάλη στο τόξο το βέλος και να το τανύση και εκείνος το έκανε. Τού λέει, «τράβηξε παραπάνω, τέκνον μου». «Μα άββά», απαντα, «εάν τραβήξω ακόμα περαπάνω θα το τσακίσω». Τού λέει ο Άγιος. «Και σε μας τό ίδιο συμβαίνει παιδί μου. Αν και είμαστε πνευματικοί άνθρωποι, έν τούτοις, δεν παύομε από του να είμαστε άνθρωποι. Επομένως και μείς πολλές φορές έχομε διάφορους σταθμούς στη ζωή μας και κάνομε μια διάχυση, ούτως ώστε να ξεκουράζουμε την φύση για να αντέξη».

Κοιτάξετε πόσο χρειάζεται προσοχή στην αναστροφή μας, ιδιαίτερα σήμερα πού ο κόσμος είναι πάρα πολύ ασθενής. Ενδέχεται μια δική μας συγκατάβαση, μέσα στα πλαίσια της οικονομίας, να βλάψη. Πέραν όμως τούτου, είναι ανάγκη περισσότερο να είμαστε προσεκτικοί για τον δεύτερο λόγο, επειδή μεταπτωτικά κατά φύσιν βρισκόμαστε σε μια κατάσταση ροής. Συμβαίνει δηλαδή το ίδιο, όπως και με τα αντικείμενα στον κόσμο τούτο πού βρίσκονται υπό την επίδραση του νόμου της βαρύτητας και, αν θελήση κανείς να τα κράτηση μετέωρα πρέπει να καταβάλη μια κουραστική προσπάθεια. Έτσι και σε 'μάς, επειδή η διάνοια μας είναι «έγκειμένη επί τα πονηρά έκ νεότητος ημών», ευρίσκεται υπό τον πνευματικό νόμο της

βαρύτητος καί, επομένως, χρειάζεται να υπάρχει από μέρους μας συνεχής αναθέρμανση. Εάν, οποιαδήποτε ώρα ραθυ-μήσωμε, φυσιολογικά τότε γίνεται καθίζηση. «Η έγκειμένη επί τα πονηρά διάνοια έκ νεότητος ημών», όπως μας αποκάλυψε η Γραφή, είναι ένας συνεχής επίβουλος. Εάν δεν υπάρχει συνεχής από μέρους μας ανακαίνιση του ζήλου, κατ' ανάγκην παρασυρόμαστε από τον νόμο της ηθικά πνευματικής φθοράς. Γι' αυτό λέει ο Κύριος μας: «Έστωσαν αι όσφύες περιεζωσμένοι και οι λύχνοι καιόμενοι» και άλλου στην Αποκάλυψη λέει, «σέ θέλω ζεστό και όχι χλιαρό, διότι τον χλιαρό θα τον έξεμέσοί έκ του στόματος μου». Οί καιόμενοι λύχνοι» δηλώνουν τον ζήλο και «αι περιεζωσμένοι όσφύαι», την ακρίβεια της πρακτικής την οποία μας παρέδωσαν οι Πατέρες μας. Με τον τρόπο αυτό κρατούμε σε επαγρύπνηση την διάνοια. Γιατί αν δεν αναζωπυρούμε συνεχώς αυτά, κατά φύσιν γίνεται φθορά. Αυτός είναι και ο λόγος πού οι Πατέρες, κάθε ένας με τον δικό του τρόπο, συνεχώς έμηχανεύοντο τρόπους ώστε να μην τους φύγη αυτή η μνήμη. Άλλος φώναζε, άλλος μιλούσε, άλλος έγραφε, άλλος έδενε πάνω του αντικείμενα και κάθε ένας με κάποιον τρόπο παράδοξο πού επινοούσε, κρατούσε σε συνεχή εγρήγορση την μνήμη, ώστε η διάνοια του να είναι σε συνεχή νήψη.

Κατά φύσιν ο άνθρωπος ρέπει προς την ραθυμία. Και σ' αυτά ακόμα τα υλικά πράγματα, εάν δεν γίνεται προσθήκη, οπωσδήποτε θα γίνη φθορά. Ανάψαμε φωτιά για να κάνωμε κάτι- εάν συνεχώς δεν προσθέτωμε ξύλα, η φωτιά θα σβήση. Το ίδιο

και στον πνευματικό τομέα. Γιατί δεν είναι μόνο η κατά φύσιν φθορά η οποία έχει επισυμβεί μεταπτωτικά- είναι και οι άλλοι παράγοντες οι. όποιοι ανθίστανται. Βλέπετε πρώτα - πρώτα είναι ο ίδιος ο διάβολος, η πηγή του κακού, ο όποιος κατόρθωσε να μας απόσπαση μέσα από την ζωή, να μας αποκόψη από τον Θεό και την μακαριότητα και να μας παραδώση στον θάνατο. Εάν τότε κατώρθωσε με την δολιότητά του και την πονηριά του να μας κάνη ζημιά στους χώρους πού δεν είχε δικαίωμα, πόσο μάλλον τώρα, πού είμαστε εξόριστοι μέσα στην δική τον αυλή. Αυτός είναι ο Θεός του αιώνος τούτου. Μετά είναι όλες οι φάσεις του παλαιού ανθρώπου τον οποίο φορούμε και αποτελεί τους δερμάτινους χιτώνες, πού και αυτοί πραγματικά είναι τα μόρια του νόμου της βαρύτητος πού τραβούν προς τα κάτω. Εάν δεν υπάρχει από μέρους μας συνεχής ανακαινισμός, μην πιστεύετε ότι θα φθάσουμε σε αγαθό τέλος.

Πού ακόμα να πούμε για τις αλλοιώσεις, τον κάκιστον αυτόν γείτονο:, πού δεν ξεκολλάει από κοντά μας, όπως η σκιά από το σώμα; Έχετε όλοι σας πάρα πολύ σκληρή πείρα απ' αυτόν τον πόλεμο. Αυτή την ώρα έχομε λίγο ζήλο μέσα μας, λίγη φωτιά, λίγη προθυμία· ύστερα από λίγο ξηρασία, σκοτισμόν, αδιαθεσίας, βάρος, άκηδία και όλα αυτάνά συμβαίνουν σε τόσο λίγο διάστημα, χωρίς να μεσολάβηση καμμιά αλλαγή στην πρόθεση. Διότι, αν κάποιος φυσικά έφυγε από το πρόγραμμα και δεν φύλαξε τα νόμιμα, κατά φύσιν θα πάθη την αλλοίωση. Άλλά η αλλοίωση δυστυχώς συμβαίνει, και τούτο είναι το παράδοξο- εκεί πού ο μοναχός δεν έχει φύγει καθόλου, ούτε από το πρόγραμμα του, ούτε από την απόφαση του, ούτε έκαμε καμμιά παράβαση, απλούστατα, η καλή εκείνη διάθεση την οποία είχε πριν λίγη ώρα, τώρα χάθηκε.

Ο διάβολος ο όποιος είναι πονηρός και «τηρεί την πτέρναν», κατά την Γραφή, караδοкеί, όπως γίνεται στον αισθητό πόλεμο, να δή πότε η αντίπαλη πλευρά είναι απασχολημένη και δεν στέκεται στην έπαλξη-καραδοκεί λέω, να επιτεθή αυτή την ώρα για να σπάση τον κλοιό. Αυτή την ώρα πού η θεία Χάρις συστέλλεται, μπορεί, να γίνη διαστολή της πλάνης. Αυτή την στιγμή επιτίθενται οι δαίμονες- και μάλιστα, κατά τον πνευματικό νόμο, χρειάζεται πολλή προσοχή στους πνευματικούς ανθρώπους. Την ώρα πού συστέλλεται η Χάρις, ξεφυτρώνουν διάφορες προφάσεις περί δήθεν ασθενείας. Τότε γίνεται εύκολη συγκατάθεση στην οικονομία. Και από εδώ ο διάβολος εισάγει την πλάνη. Έχοντας ο άνθρωπος κατά φύσιν μέσα του τον νόμο της αυτοσυντηρήσεως, υποχωρεί στο πρόγραμμα πού έχει βάλει, διότι δήθεν κινδυνεύει η υγεία του- και έτσι παραχαράζει τον όρο της φιλοπονίας και βρίσκεται ευάλωτος στην επάρατη φιληδονία.

Περιγράφοντας ο Ιησούς μας όλη την νομοθεσία.

τήν ηθική, την φυσική και την επίκτητη, την ονόμασε αλληγορικά «Σάββατον» και

είπε ότι «τό Σάββατον ἐγένετο διά τον άνθρωπον και ούχ ο άνθρωπος διά το Σάββατον» ελέγχοντας τους Εβραίους πού γύρευαν αφορμή να τον κατακρίνουν. Και ο Παύλος ἐν συνεχείᾳ λέει: «Εμεῖς δεν εἴμαστε ὑπό νόμον ἀλλ' ὑπό Χάριν». Βλέπετε το παράδειγμα πού εἶπε τότε ο Ἰησοῦς μας στον Πέτρο; «Πέτρε, του λέει, ἀπό τίνων λαμβάνουσιν οι ἄρχοντες κίνσον ἡ δώρα, ἀπό των υἰῶν ἡ ἀπό των ἀλλότριων;» Και ο Πέτρος ἀπαντα- «ἀπό των ἀλλότριων». Τότε ο Ἰησοῦς συμπληρώνει- «ἀρα οι υιοὶ ἐλεύθεροι εἰσὶ», ἐννοώντας ἔτσι ὅτι ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότητα εἶναι πάνω ἀπό νόμους και θεσμούς και γραμμές. Και οι θεσμοὶ και οι νόμοι και οι γραμμές προσετέθησαν μεταπτωτικά για να βοηθήσουν τον ἄνθρωπο να μην παρασυρθῆ. Ἀλλά ὅμως αὐτά εἶναι «ἀχρι καιροῦ». Εάν ο ἄνθρωπος «σύν τη Χάριτι» δρασκελίση τους ὅρους της ἀδυναμίας του, τότε επαληθεύεται δικαιοματικά στον εαυτό του το γραφικό, «δικαίω νόμος οὐ κείται». Επομένως, ὅσον ο ἄνθρωπος βρίσκεται ὑπό την ἐπίδραση των παθῶν, χρειάζεται προσοχή. Ὅταν περάση ἀπό αὐτή την κατάσταση, τότε φυσικά δεν ἔχει ἀνάγκη ἀπό του να φυλάει ὅλα τούτα.

Ἐχοντας τον νόμο της αυτοσυντηρήσεως, ὅπως εἶπα, εἴμαστε υποχρεωμένοι να διαφυλάξωμε τη ζωὴν μας. Δημιουργοῦμε μια μορφή ἀσκητική, μια μορφή ἐγκράτειας και ἀγωνιστικότητας. Ὅχι πῶς αὐτή καθ' ἑαυτή ἡ ἀγωνιστικότης σώζει, γιατί αὐτή, ὅπως ἐρμη-νεύσαμε πολλές φορές, ἔχει σχετική ἀξία. Διότι των ἀγαθῶν μας ο Θεός χρειά δεν ἔχει. Πόσο μάλλον των μέσων τα ὁποῖα μεταχειριζόμαστε για το ἀγαθό! Αφοῦ καταργοῦνται ἀκόμα και τα χαρίσματα. Πρέπει να σημειωθῆ ὅτι με τα διάφορα ἀσκητικά μέσα δεν υποβιβάζουμε, οὔτε καταργοῦμε την προσωπικότητα. Ἀντιθέτως, την ἐπαναφέρομε στην ἰσορροπία ἐξουδετερώνοντας τον παλαιό ἄνθρωπο με το να γινόμαστε παθοκτόνοι και ὄχι σωματοκτόνοι. Ἐχοντας ἀνάγκη ἀπό ὅλα αὐτά, στις δύσκολες ὥρες, κάνομε και οικονομίες, για να ἀποδείξωμε ὅτι εἴμαστε ὑπεράνω των νόμων. Αὕτη εἶναι ἡ λεπτομέρεια για ἕναν ἄνθρωπο ἀγωνιστή, ο ὁποῖος βρίσκεται στην πρακτική. Πρέπει να φθάση στη θέση της ἀκριβείας, να ξέρη πότε πρέπει να ὑποχωρή, πότε να χειρίζεται την λεγομένην οικονομία, γιατί, εάν αὐτό δεν το πετύχη, τότε εἶναι εὐάλωτος· εἶναι σαν ἕνα σπίτι πού δεν ἔχει πόρτα και ἐφ' ὅσον δεν ὑπάρχει πόρτα, εἶναι πάντοτε ἐκτεθειμένο στον κίνδυνο. Γι' αὐτό και οι Πατέρες τονίζουν ὅτι, «πρόσεχε μοναχέ, στην ὥρα της συστολῆς της Χάριτος, πού τότε ἡ πρόφαση της οικονομίας γίνεται προσιτή». Γι' αὐτό ο μοναχός πρέπει να εἶναι πάντοτε προσεκτικός, οὕτως ὥστε να μην γίνεται εὐκόλα λεία των αποφάσεων της οικονομίας και ἔτσι να παρασύρεται ἀπό το κάκιστο και γιγαντιαῖο πάθος της φιλαυτίας και μετὰ της ἀκηδίας και της ραθυμίας, πού ἐπιβουλεύεται και σείει ὅλο το θεμέλιο της πνευματικῆς μας υποστάσεως.

Ὅλα αὐτά θα ἐπιτευχοῦν εάν κρατήσωμε, Χάριτι Χριστοῦ, τον θεῖο ζήλο, την θέρμη

αυτή την οποία πολλές φορές σας τόνισα με λεπτομέρεια από πού προέρχεται και πώς ενεργεί. Εάν αυτή μείνη μέσα μας, τότε γίνεται «λύχνος τοις ποσίν ημών και φως ταις τρίβοις ημών». Αυτό ακριβώς εννοεί ο Ιησούς μας όταν λέγη «περιπατείτε έως το φως έχετε, ίνα μη σκοτία υμάς καταλάβη» και «ο περίπατων έν τη σκοτία ούκ οίδε πού υπάγει».

Να κρατήτε πάντοτε την ακρίβεια του προγράμματος, του τυπικού. Να προσέχετε την αναστροφή σας. Μπορεί αυτά να φαίνονται μικρά και ούτιδανά· αλλά αυτά τα μικρά και ούτιδανά είναι εκείνα τα όποια μας απαλλάσσουν από τους μεγάλους πειρασμούς· διότι, εάν ο μοναχός είναι φειδωλός στο να κοιτάζη από δώ και απ' εκεί, στο να κάνη χρήση και όχι κατάχρηση, πώς είναι δυνατό ο διάβολος να τον απατήση, ώστε να κάνη κάτι πού να είναι αμαρτία; Αυτό είναι αδύνατο. Ένας μοναχός ο όποιος προσέχει να μην κοιτάξη το σώμα του, προσέχει ακόμα, αν είναι δυνατό, να μην χόρταση, να μην ξεκούραστη όσο του χρειάζεται καί, συνεχώς, εποπτεύει τον εαυτό του μήπως του ξεφύγει, πώς είναι δυνατόν να τον πλανέση ο διάβολος να κοιτάξη ξένο κάλλος, η να κοιτάξη έμπαθώς η να κάνη κάτι πού θεωρείται ένοχο; Και έτσι, με κείνη την προσοχή πού κάνει, απαλλάσσεται από τους μεγάλους κόπους των μεγάλων πολέμων πού φέρουν και τις μεγάλες πτώσεις.

Προσέχοντας αυτή την λεπτομέρεια οι Πατέρες μας κράτησαν την ακρίβεια της πρακτικής. Διότι η ακρίβεια της πρακτικής είναι εκείνη πού ανάβει εκείνο το «πύρ» στην καρδιά. Και τότε μένουν οι «λύχνοι καιόμενοι» και εκεί πού είναι «οι λύχνοι καιόμενοι», όπως λέει ο Αββάς Δωρόθεος, δεν μπορεί το ποντίκι να κάνη ζημιά, ούτε οι μύγες να πετάξουν από πάνω, διότι θα καούν. Όταν όμως ο λύχνος σβύση, συνεχίζει ο ίδιος Αββάς, τότε πάει το ποντίκι και τρώει το φυτίλι, τρώει και το λάδι, ρίχνει και τον λύχνο κάτω, και αν είναι πήλινος τσακίζεται.

Έκανα όλον αυτόν τον κύκλο λέγοντας όλα αυτά, για να τονίσω την σημασία πού έχει η κράτηση και η τήρηση της καλής έν Χριστώ αναστροφής πού δεν είναι τίποτε άλλο παρά η ακρίβεια της συνειδήσεως στο πρόγραμμά μας το μοναχικό. Όταν δεν υποχωρούμε στα προγράμματα μας και είμαστε προσεκτικοί, τότε να είστε βέβαιοι ότι ούτε η Θεία Χάρις από μας θα φύγη, ούτε και ο μυστικός θείος φωτισμός, για να μην περιγελαστούμε από τα πάθη και τους δαίμονες. Εκεί πού δεν υπάρχει η ζήλος, χρειάζεται πολός κόπος για να «άρθή» ο Σταυρός. Εκεί όμως πού υπάρχει ο θείος ζήλος, όλα είναι εύκολα. Λοιπόν, όλοι μας να γίνωμε ζηλωτές. Αμήν.

Πηγή: Αθωνικά Μηνύματα, Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός, Εκδοσις Γ΄Ψυχωφελή Βατοπαιδινά, Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 1999.

<http://bit.ly/131i8gv>